

సంగీత బ్రహ్మచారి సమితి.

శ్రీల కన్యకాశోపయు క్రింద

శ్రీవణ మంగళగౌరీ వ్రత కల్పము.

(శ్రీల చంద్రానుకూల చంద్రానుకూల)

ఇది

శ్రీ శ్రీ వ్రతాంజలిగార్తన

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిగారిచే

ఆంధ్ర తాత్పర్య సహితముగా వ్రాయబడి,

శ్రీశ్రీకృష్ణమాంధ - సుబ్బారామశాస్త్రిచే

స్వీకృతము

సింహ ముద్దాక్షరశాలయందు

ంచి ప్రకటింపబడియె.

నిలీ పట్టణము.

మొత్తముద్రణము 400.

1958.

రిజిష్టర్డ్ కాపీరైట్.]

[డిస్కో వెబ్ 0-4-0.

శ్రావణ మంగళ గౌరీ వ్రతము.

—* *—

ఆచమ్య... సంకల్ప్య... ఏనంగుణ... శుభతిథౌ॥ యమ యోగ
జ్ఞన సౌమంగల్య సిద్ధ్యర్థం । పుత్ర పౌత్ర సంపత్సౌభాగ్యసిద్ధ్యర్థం ।
మంగళగౌరీప్రసాదేన నిత్యానందసిద్ధ్యర్థంచ । మంగళగౌరీ ప్రీత్యర్థం
వినాసా ప్రభామనర్వాది పంచనన్ద పుష్కరితం మంగళగౌరీవ్రతంకరిష్యే॥
అనౌ గణాధిపతిప్రణామ కుర్యాత్ ॥

శ్లో॥ పృథమేనత్స నేనూనా గృహేక ర్తవ్యమేనచ । తతోభ ర్తృ
గృహే కుర్యాత్ సూక్ష్మజేషుద్యాపనంకృమాత్ ॥

తా॥ మొదటి సంవత్సరం బీవ్రతము పుట్టినింట చేయవల
యును. పిమ్మట సత్త్రివారియింటఁ జేయవలయును. ఐదుసంవత్సరము
లిట్లుచేసినపిమ్మట యథావిధిగా ఉద్యాపనమును జేయవలయును.

ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ నీలలోహిత తాటంక హరిద్రా కంకుమాదిషు ।
తాంబూలపుష్పగంధేషు దర్పణేకచశోధకే ॥ సింధూగే కజ్జలే నస్త్రీ
కంకణాదాఫలాదిషు । జ్వాలామూంఘృతగీషస్వ మంగళద్రవ్యభాజనే॥
శుభకా గ్యేషుసంశోషే నిత్యలీలావిలాసినిం । సంపూర్ణచంద్రవదనాం
సర్వజ్ఞాం శివసుందరీమ్ ॥ వరాభయకరాం భోజాం పాశాంకుశ కరో
జ్వలాం । సావిత్రింసదయాందేవీం సర్వమంగళ దేవతామ్ ॥ శాలాం
నగోధాంసంపూజ్యాం మంగళద్రవ్యవాసినిం । సర్వాలంకారసంపూ
ర్ణాం భావయేత్సర్వమంగళామ్ ॥ ఐం, హ్రీం, శ్రీం నమస్తత్త్వమంగ
ళాదైత్యమంగళశార్దూలైవ్యనమః॥ ధ్యానమ్...మ॥శ్లో॥అత్రాగచ్ఛమహాదేవి
సర్వలోక సుఖప్రదే । యావద్ద్రవ్యమహం కుగ్యే పుత్రై పౌత్రైభి
వృద్ధయే ॥ హ్రీం నమస్తత్త్వమంగళాన్తా ॥ మంగళశార్దూలైవ్యనమః॥ ఆవా
హనమ్॥ శ్లో॥ గౌరీస్యోణచాసనందివ్యం గత్తుమూణిక్యశోభితం । మయా
నీతంగృహోణత్వం గౌరీహూయారివల్లభే ॥ ఆననమ్ ॥ శ్లో॥ గంధపుష్ప

క్షత్రైర్మృత్యురౌపాద్యం సంపాదితం మయా । త్వంగృహణ నయాసింధు
 గారిమంగళదేవతే॥ అర్ఘ్యమ్॥ శ్లో॥ కానూరినల్లభేదేవి కుర్వాచమన
 మంబికే । నిరంతరమహం వందే చరణౌ తవపార్వతి॥ ఆచమనమ్ ॥
 శ్లో॥ పయోదధిఘృతంచైవ మధుశర్కరయా సమం । పంచామృతేన
 స్నపనం కారయేత్వాంశివస్రియే॥ పంచమృతస్నానమ్॥ శ్లో॥ జాహ్నునీ
 తోయమానీతం శుభంకర్పూరసంయుతం । స్నాపయామి సురశ్రేష్ఠే
 త్వాంపుత్రాదిఫలప్రదామ్॥ స్నానమ్॥ శ్లో॥ నత్రుంచసోమదైవశ్యం
 లజ్జాయాస్తూనివారణం । మయాసమర్పితంభక్త్యా గృహణపరమేశ్వరి॥
 నత్రుమ్॥ శ్లో॥ కంచుకం తూపవత్రుంచ నానారత్నైస్సమన్వితం ।
 గృహణత్వంమయాఽత్తం జగదీశ్వరిపార్వతీ॥ కంచుకాది॥ శ్లో॥ కుంకు
 మాగరుకర్పూర కస్తూరీ చందనాదికం । విలేపనంమహాదేవి గంధం
 స్వీకురుశాంభవి ॥ గంధమ్॥ శ్లో॥ రంజితాకుంకుమాఘేన హృద్రాక్షా
 స్తథాఽక్షతాః । తవాలంకరణాగ్ధాయ ప్రదత్తాస్సర్వమంగళే॥ అక్ష
 తాః॥ శ్లో॥ హరిద్రాం కుంకుమంచైవ సింధూరం కజ్జిలాదికం । నీల
 లోహిత తాటంకే మంగళద్రవ్య మిశ్వరీ ॥ సౌభాగ్యద్రావ్యాశి ॥
 శ్లో॥ కిరీటహార కేయూర కంకణాది విభూషణైః । అలంకరోమి త్వాం
 భక్త్యా సర్వాలంకారకారిణి ॥ ఆభరణాని ॥ శ్లో॥ అర్థాంగనల్లభేదేవి
 శాంభవీత్రిపురాంతకే । స్వర్ణోత్తరీయం దాస్యామి గృహ్యతాం సర్వ
 మంగళే॥ స్వర్ణోత్తరీయమ్॥ శ్లో॥ చంపకా కుండ మండార ఘనాగ
 బృహతీ యుతైః । ఘృష్ణై ర్బిల్వ దళో పేక్షైః పూజాయామి శివ
 సియామ్ ॥ ఘృష్ణాని పూజయామి ॥

అ థాంగ పూ జా ॥ ఉమామైనమః । సాగౌపూజయామి॥
 గౌర్యైనమః । జంఘేపూ...మి ॥ సాగ్వజ్యైనమః । జాసునీ...మి ॥
 జగన్మాత్రేనమః । ఊరూ...మి॥ జగత్ప్రతిష్ఠాయైనమః । కటిం...
 ...మి॥ మూలప్రకృత్యైనమః । గాభిం...మి ॥ అంబికాయైనమః ।
 ఉదరం...మి॥ అన్నపూర్ణాయైనమః । స్తనౌ...మి ॥ శివసుందర్యై
 నమః । పక్షి...మి ॥ మహాబలాయైనమః । భాహుకా...మి॥ నర
 ప్రసాదాయైనమః । హస్తాకా...మి॥ కంబుకంధ్యైనమః । కంఠం...మి॥

బ్రహ్మవిద్యామై నమః । జహ్వం...మి॥ శాంకర్యై నమః । ముఖం
...మి॥ శివామైనమః । శ్రీశై...మి॥ గుద్వాన్యై నమః । కణ్ఠే...
...మి॥ సర్వమంగళాయై నమః । లలాటం...మి॥ సర్వేశ్వరై నమః ।
శిరః ...మి॥ మంగళశాంకర్యై నమః । సర్వాణ్యంగానిపూజయామి॥
తతః అష్టోత్తరశతనామపూజాం కరిష్యే ॥

శ్లో॥ దేవదారుకసోమభూతః కృష్ణాగరుసమన్వితః । ఆఘ్రియ
స్సర్వదేవానాం ధూపంఽమం పృతిగృహ్యతామ్ ॥ ధూపమాఘ్రాప
యామి॥ శ్లో॥ త్వంజ్యోతి స్సర్వదేవానాం తేజసాం తేజశ్చ త్తమం ।
జ్యోతిర్మండలగే దేవి దీపం స్వీకురు శాంకరి ॥ దీపం దర్శయామి ॥
శ్లో॥ అన్నంచతుర్విధంస్వాదు రపైష్ఠ్యస్థిస్సమన్వితం । గృహాభిష్య
భోజ్యశ్యం సుదృఢం సర్వమంగళే ॥ వైశేష్యం సమర్పయామి ॥
శ్లో॥ పూసీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళాన్వితం । కర్పూరైలాసమా
యుక్తం తాంబూలంశివసుందరి ॥ తాంబూలం...మి॥ శ్లో॥ సౌవర్ణీ
దక్షిణాగ్రేష్టా పూజా నాఫల్యకారణం । దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యేన్య
దక్షిణేనసర్వమంగళే ॥ దక్షిణాం...మి॥ శ్లో॥ వాణీ లక్ష్మీ శచీ మాతీ
సీరాజితపదాంబుజే । శివేసీరాజయూత్యాం నిత్యలోకప్రకాశికామ్ ॥
సీరాజసం...మి॥ శ్లో॥ పుష్పాంజలిప్రయచ్ఛామి భక్తిపూర్వంసమం
శ్రీకం । తేనపాపానినశ్యంతు మంగళేనపసాదయోః॥ పుష్పాంజలిం
...మి॥ శ్లో॥ శివాంకనాసినిమంబాం సర్వదేవామహర్షయః । ప్రదక్షి
ణేనపశ్యంతి తేనకుర్యాంప్రదక్షిణమ్ ॥ ప్రదక్షిణం...మి॥ శ్లో॥ విం-
నమశ్శివశాంతాయై హ్రీం- నమశ్శివశక్తయే । శ్రీం- నమోజగతాం
మూత్రే మమభూతాన్మనోగళః । నమస్కారం...మి॥ శ్లో॥ పున
శ్చస్యం ప్రణామ్యామి మంగళే శివసుందరి । సర్వపాపక్షయం కృత్వా
గృహమాంశగణాంగతామ్ ॥ పునశ్చస్యం...మి॥ శ్లో॥ ఇదంఫలంమమ
దత్తం పుత్రపౌత్రాది వృద్ధయే । దేహిపూర్ణఫలందేవి కృపాంకుశ
శివేమయి॥ ఇతి ఫలసమర్పణమ్ ॥ శ్లో॥ పుణ్యాగ్రదేహి ధనందేహి
సౌభాగ్యసర్వమంగళే । సౌమంగల్యంసుఖంక్షానం దేహిమేశివసుందరి ।
ఇతి సంపార్జ్య ॥ అథి వాయునదానమ్ ॥ శ్రీహృదయం సంపూజ్య ॥

శ్లో॥ తతో వైణవపాత్రేషు మంగళద్రవ్యసంయుతం । సగుడంతండు
లోపేతం నవకంచుకసంయుతమ్ ॥ తాంబూలాదిసమాయుక్తం చణ
కాది సమన్వితం । సదక్షిణాకం దాస్యామి మంగళాంబా ప్రసీదతు ॥
ఇతివీప్రాయ వాయనదానమ్ ॥ శ్లో॥ కాత్యాయనిశివాగారి సావిత్రీ
సర్వమంగళా । సువాసినిభ్యోదాస్యామి పాయసానిప్రసీదతు ॥ ఇతి
సువాసినిభ్యో వాయన దానాని ॥ అథ మాత్రే వాయన దానమ్ ॥
శ్లో॥ తామ్రేవా వైణవేపాత్రే సాభాగ్యద్రవ్యమూక్షిపేత్ । బహు
కంచుకసంయుక్తం సహిరణ్యంసవస్త్రుకం । మాత్రేదద్యాసువాసిన్వై
జగన్మాతాప్రసీదతు ॥ తతఃపరంఘృతవర్తిభిః షోడశదీనావళింప్రజ్ఞావ్య
కథాశ్రీనణపూర్వకం కజ్జలంసంపాద్య ॥ దేవీప్రసాదసిఘారం కుంకు
మంవాఘాలే సంపూర్ణంప్రసాద్య వేణీంసంగృధ్య తతఃపరం మాతృ
బాంధవసువాసిన్య షోడశసువాసనీం మాతరంచ మృష్టాన్నేన భోజ
యేత్ ॥ తతః ఛత్రచామరాదినా వునఃపూజాంకుర్యాత్ ॥

కథా ప్రారంభము.

యుధిష్టరఉవాచ॥ శ్లో నందనందన గోవింద శుక్రిగ్రాహో బహుళాః
కథాః । శ్రుతాఉత్కృష్టపుత్రాయుః కథంబ్రూహివ్రతంమమ ॥

తా॥ నందుని కుమారుండవైన యోకృష్ణా! వినువారికి శ్రే
యస్సునొసంగెడు కథ లనేకంబులుగలవు. వానిలో నెక్కువయిన
పుత్రులను, ఆయువును, సంపత్తు మొదలగువానిని గలిగించు వ్రత
మెద్దియో నాకుఁజెప్పమని ధర్మరాజు కృష్ణమూర్తి నడిగెను.

శ్రీకృష్ణ ఉవాచ॥ శ్లో॥ అవైధవ్యకరంవత్సే వ్రతంచారినిషూదన!
శ్రుణుష్వసావధానస్స కథాంపుణ్యాంపురాతనీమ్ ॥

తా॥ కృష్ణమూర్తి చెప్పుచున్నాఁడు. శత్రుసంహారకుండవైన
యోధర్మరాజా! శ్రీలకు వైధవ్యము కలుగనియ్యని వ్రతమును
జెప్పుచున్నాను. కావున పుణ్యకరమును ప్రాచీనంబయిన యొక్క
ఇతిహాసమును స్థిరచిత్తుండవై వినుము.

శ్లో కుండిననామనగరం ఖ్యాతి స్థిత్రద్విజప్రీయః । అసీద్వగీ
గర్భసాలో నామ్నాబహుధనోపినః ॥

తా॥ ప్రపంచమునందొక చోట కుండిణమును సట్టణముకలదు. ఆపట్టణంబున శ్రావణములయందు ప్రేమకలవాఁడును, విశేషమైన ధనముగలవాఁడును నయిన ధర్మపాలుండనెను నైశ్యుండుగలఁడు.

శ్లో॥ సపత్నీకోఽప్యభుత్రోఽసౌ నాస్తీతివ్యాకులోహృది తస్య కేహే భస్మలిప్తో దేహే రుద్రాక్షధారకః॥ జటిలో భిక్షుకోనిత్య మా గచ్ఛత్ప్రియదర్శనః॥ నస్తీకుర్వంస్తదన్నంస ఇతిదృష్ట్వాఽబలావదత్॥

తా॥ ఆనైశ్యుండు భాగ్యగలవాఁడయినను సంతానము కలుగ లేదు. అందువలన మనస్సున విచారముకలవాఁడయ్యెను. ఇట్టి సమయంబున దేహమునందు విభూతిని, రుద్రాక్షులను ధరియించినవాఁడును, జడలుకలవాఁడును, ప్రేమాస్పదమైన దృష్టికలవాఁడు నయిన యొకభిక్షుకుఁడు ఆనైశ్యుని గృహంబునకు ప్రతిదినము భిక్షకు వచ్చిన నాఁడై నూనైశ్యునిభాగ్యచే బెట్టఁబడిన యన్నమును గ్రహింపక తిఱిగి నెట్లుచూచుండెను. ఆచిన్నది యీ చగ్గనంతయుఁ జూచి తన పెనిమిటికో నిట్లు చెప్పెను.

శ్లో॥ స్వామిన్నయంసదామూతి భిక్షుగోఽజటిలోగృహే । నస్తీ కగోత్యస్తదన్న మితిదృష్ట్వానునూఽనికమ్ । దుఃఖంప్రజాయతేనిత్యం శ్రుత్వాభార్యావహోఽబ్రవీత్ ॥

తా॥ ఓ స్వామీ ! జడలనుధరించిన యాయతీశ్వరుండు భిక్షుకొఱకుఁ బ్రతిదినమును ముగ్ధహృదునకు వచ్చియు నేనిచ్చెడి యన్నమును గ్రహింపఁ డాయెను. దీనినిఁ జూడ నాకు విశేషముగా దుఃఖము కలుగుచున్నదని భార్య చెప్పఁగా ఆమాటలు విని పెనిమిటి పలుకుచున్నాఁడు.

ధర్మచాలడవాచ॥ శ్లో॥ ప్రియో కదాచిత్తృప్త్యాత్వం సునర్థాంగభే భన । యదాభిక్షాన్ధమామూతి భిక్షోగ్వస్త్రాంతరేత్వయా । తదాతస్య ప్రదేయాని సునర్థానిప్రియోఽనభే ॥

తా॥ దోషగహితురాలైన యోగ్రియురాలా ! నీవు సునర్థోపమాహోఁ గూడినదానమైన బ్రహ్మసోకప్పుడు బంగారు విక్రయించెడు సంగడికి వెళ్లి అచ్చట కెప్పుడు భిక్షుకొఱకు యతీశ్వరుండు వచ్చుచో

అప్పుడాయన వస్తుంబులో సువర్ణముల నుంచుమా యని ధర్మ పాలుడు చెప్పెను.

శ్లో॥ అనంతరంతస్యభార్యాఽచీకగత్స్వామినోదితం । జటిలేనత్ర సాశస్తాఽపత్యంతేనభవిష్యతి ॥ శ్రుత్వా భిక్షోరిదంవాక్యం దుఃఖితా తమువాచహ ॥

తా॥ అనంతరంబాకోమటిభార్య పెనిమిటిచెప్పినట్లు చేయఁగా యీచిన్నదానికి సంతానముకలుగదని జడదారి పలికినవాఁడాయెను. ఆయతీశ్వరునిమాటలను విని ఆమె దుఃఖించి ఆయనతో నిట్లుపలికినది.

శ్లో॥ స్యామిక్ శస్తా త్వయ సాపా చ్చాపా దుద్ధర సంప్రతి । ఇత్యుక్తాతస్వచంకౌ వనంచే దీనభాషిణి ॥

తా॥ ఓస్వామీ । పూర్వజన్మకృత సాపంబుచే నేను శపంపం బడితిని. ఈ శాప విమోచనము చేసి నన్ని ప్పగు రక్షింపు మని యాచిన్నది దీనముగా మాటలాడి యా యతీశ్వరుని పాదములకు నమస్కరించెను.

జటిలఁడవాచ॥ శ్లో॥ భర్తృసమూపే వక్తవ్యం త్వయాపుత్రి మహాజ్ఞయా । నీలవస్తుంసమారుహ్యా నీలశ్యంగచ్ఛకాననమ్ ॥ భువనం తత్రకర్తవ్యం యతాఽశ్రస్తేఽప్రతిష్యతి ॥

తా॥ జటిలుండు చెప్పచున్నాఁడు :- నీ చిన్నదానా । నా యజ్ఞచే నీపెనిమిటితో నేజెప్పెడుగీతి నిట్లు చెప్పఁగా. నల్లనివస్తు ములఁగట్టుకొని నల్లనిగుట్టుమునెక్కి యడవికి వెళ్ళి యెంతదూరము గుట్టుమునెళ్ళి నడవలేక ఆయాసపడునో అంతవఱకు వెళ్ళి యచ్చట త్రవ్వవలయును.

శ్లో॥ రమ్యంపక్షభిరాయుక్తం మృగసంగసమాకులం । సువర్ణ రచితరత్న మాణిక్యాదివిభూషితమ్ ॥ నానాపుష్ప సమూముక్తం దృశ్యం దేవాలయంతతః । వర్తతేతత్రభవతీ భవానీ భక్తవత్సలా । ఆరాధయత్వంమనసా యథావిధ్యుద్ధరిష్యతి ॥

తా॥ అనంతరం బచ్చట సుందరమయినదియు, పక్షిలు పుష్ప పించియున్నదియు, మృగసమూహములుగలదియు, బంగారుచేర్చియున్నదియు,

బడినదియు, రత్నములు మానకకములు మొదలగువానిచేఁ గూర్చు
బడినదియు, అనేక పుష్పంబులతో నిండియుండిన దేవాలయము కను
పించును. ఆ దేవాలయంబులోఁ బూజ్యురాలును, భక్తులయందు
ప్రేమగలదియు నగు పార్వతీదేవి యుండును. ఆమెను నీమనస్సున
యథావిధిగాఁ బూజించెనవేని నిన్ను రక్షింపగలదని చెప్పెను.

శ్లో॥ తాంభవానీతివచనం శ్రుత్వాభిక్షోసుఖప్రదం । వనందే
తస్యచరణౌ పునఃపునరువాచహ ॥

తా॥ పార్వతీదేవి శాపవిమోచనచేసి నిన్నుగృహించును.
అని యతీశ్వరుండు ప్రేమచే బల్కిన మాటలను విని యానందించి
ఆయనపాదములకు మొక్కి మాటిమాటికి శాప విమోచనమును
గూర్చించి యడుగుచుండెను.

శ్లో॥ నదైవకాలేజటిలః త్వంశర్మభూతోబభూవనః । సానదత్సతి
మత్ప్రేహి శ్రీణు భిక్షుం క్షయం దరాత్ ॥ యనోక్త మవద న్భర్తా
తచ్చుత్వా వాక్యమాదరాత్ । నీలవస్త్ర సుమారుహ్య నీలాశ్వం
ప్రసీదోవసన్ ॥

తా॥ యతీశ్వరుం డీప్రకారము చెప్పి యప్పుడే యంతర్ధాన
మయ్యెను. ఆచిన్నది పెనిమిటిని యిటురండని పిలిచి యతీశ్వరునిచేఁ
జెప్పఁబడినవాక్యమును శ్రద్ధతోఁగొనిమని యథావిధిగా జెప్పఁగా నా
వైశ్యుండు శ్రద్ధతోవిని సంతసించి నల్లనివస్త్రములను ధరించి నల్లని
గుఱ్ఱమునెక్కి వసమునకుఁ బ్రయాణమయ్యెను.

శ్లో॥ గచ్ఛన్ నానావిధాన్ వృక్షాన్ పథిపశ్యన్ మహాకులః ।
మృగాన్ సింహాన్ దంతపూతాన్ పథిపశ్యన్ భయాకులః॥ దదర్శానౌ
తటాకంచ గౌహుళ్యేన విరాజితం । రక్షనీలోత్పతైశ్చక్ర వాకద్వం
ద్వైశ్చరాజితం । న్నానంచకార తత్రానౌ తర్పణాద్యపి భూరిశః॥

తా॥ ఆవైశ్యుండు వనంబుఁబ్రవేశించి వెళ్లుచు మార్గంబున
ననేక వృక్షములును, మృగములను, సింహములను, పాములను జూచి
భయముగలవాడై వెళ్లుచు నెదుట ఎఱ్ఱగలువలు, నల్లగలువలు, చక్ర
వాకమునువములు మొదలగువానిచే శోభిల్లుచున్న గొప్పచెఱువుంగని

యచ్చట. స్నానముచేసి సంధ్యాసంకసము, శివతర్పణము మొదలగు నిత్యకర్మలను విశేషముగా నొనరించెను.

శ్లో॥ పునరశ్వంసమూరుహ్య జగానుగహనంవనం । ప్థలితంనాజి
నం పశ్యన్ అశ్వాదుత్తీర్యనచ । జఘాన పృథివీం తత్ర యాన
దేవాలయంగతః ॥

తా॥ తిరిగి గుట్టమునెక్కి చొరరాని యడవిలోఁ గొంతమా
రమువెళ్ళఁగా నచ్చట గుట్టము తొట్టునాటుకలిగి నడవలేనినయ్యెను.
అంతట గుట్టముదిగి యచ్చట దేవాలయమగుపడునంగనఁగకు భూమిని
దగ్గివెను.

శ్లో॥ ఉదర్శచమహాస్థూలం దేవాలయమనోతతః । రక్షైర్గుహా
ఫలైశ్చైవ మాణిక్యైశ్చాచి స్వతః । పూజయామాసజటిల వాక్యం
స్మృత్వాతివిస్మితః ॥

తా॥ అనంతరము క్రిందిభాగమున రత్నములతోను, ముత్య
ములతోను, మాణిక్యములతోను, అంతట వ్యాపించియున్న గొప్ప
దేవాలయమునుజూచి యత్యశ్వగుఁడు చెప్పినరీతిగా మండుటచే నాశ్చ
ర్యముచెంది ముందుచెప్పెను ప్రకారంబునఁ బూజించినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ సువర్ణయుక్తనస్త్రాణి చందనంచాక్షతాశుభాన్ । చంప
కాదీనిపుష్పాణి భూపం గీపం విశేషతః ॥ నానాపక్వాన్నసంయుక్తం
రసైష్టడ్భిస్సమన్వితం । నానాశాక్తైస్సమాక్రాంతం సదుగ్ధఘృతశర్క-
రమ్ ॥ వైవేద్యంకరశుద్ధ్యం చందనంబలయాదిజం । సంసాద్యశుష్క
హృదయః ఫలతాంబూలదక్షిణాః । జజాపమంత్రాన్మస్త్రైశ్చ సగుణ
భ్యానపూర్వకమ్ ॥

తా॥ బంగారుతోఁగూడిన వస్త్రములను, మంచిగంధమాను,
శోభన-రమైన యక్షతలను, చంపకము మొదలైన పువ్వులను,
భూపమును దీపమునిచ్చి, మృదాని పత్రమైనదియు, అనేకగూఁగలతోఁ
గూడినదియు, పాలు, నెయ్యి, పంచదార మొదలగు మధుగంధద్రావ్య
ములతోఁగూడినదియు, అనేకపిండినంటలతోఁగూడిన ప్రసాదమును
దేవికి నివేదనచేసి హస్తపుద్గికొఱకు మలయుము మొదలగు విధమున

బులనుండు మంచిగంధములిసిన జలమునిచ్చి సంతుష్టాంతరంగుడై సగుణభావంబుతో దేవసంబంధమైన మంత్రములను ఆవైశ్యుడు గ్రహస్యముగా జపించెను.

శ్లో॥ దేవీభక్తంగృహదేత్య లోభయామాససాదరం | ప్రసన్నా వదదత్రేయం పూజా సంపాదితాకథమ్ || యేనసంపాదితా తుభ్యం దదామివరమద్భుతం | ఇతిశ్రుత్యాధర్మపాలో దేవ్యక్రేపాంజలిస్థితః ||

తా॥ అనంతరము పార్వతీదేవి దేవాలయంబునుండి నెలువడి నచ్చి భక్తుడైన కోమటిని మనశ్శుద్ధి తెలియగలందులకుఁ బరీక్షించి పిదపఁ బ్రత్యక్షమై ఓయీ, నీవీపూజ నెందుకు జేసితివి, యెంత గొప్పవరంబైన నిచ్చెదనని దేవి పలుకఁగా ఆ వాక్యమును ధర్మ పాలుండు విని దోసిలియొగ్గి ఆమెయెదుటనిలుచుండి ఆమెను స్తోత్రము జేసినవాడాయెను.

దేవ్యవాచ॥ శ్లో॥ ధర్మపాల త్వయామృత్యుః పూజా సంపాదిత నఘ | నదించూచయమన్భక్తి దదామిబహుశంభనమ్ ||

తా॥ దోషగహితమైన నాభక్తుడవగు ధర్మపాలుడా ! నీవు పూజను జక్కి-ఁగాఁ జేసితివి. నగముకోరుము. విశేషధనమిచ్చెద నని దేవి పలికినదాయెను.

ధర్మవాచ॥ శ్లో॥ బహుభాధనసంపత్తిర్వృత్తేవ్యత్ప్రసాదితః | అప త్యం ప్రాప్తమిచ్ఛామి పితౄణాంతారకంశుభమ్ ||

తా॥ ఓదేవీ ! నీయనుగ్రహమువలన విశేషమైన ధనసంపత్తు నాకు గలిగియేయున్నది. పితృదేవతల ఋణమునుదీర్చి శుభములఁ గలుగఁజేయు సంతానమును బడయగోరియున్నాను.

శ్లో॥ అతిథిర్భిక్షుకోశేహే గృహాంతినమనసైకం | తేనమేబహు శందుఃఖం సభార్యస్యోపజాయతే || ఇతి దీనవచనమబ్రవీత్ ||

తా॥ అతిథి నాయుంటికి భిక్షుకై వచ్చి మేము దంపతులము పెట్టు సన్నమును గ్రహింపఁజాయెను. కాబట్టి నాకును నా భార్య కును విశేషమైన దుఃఖముదృఢించియున్నదని దీనుడై పురుషుని ధర్మపాలుని మాటలను విని పార్వతీదేవి యిట్లుపలికెను.

దేవునాచ శ్లో॥ ధర్మశాలాజేనృప్తే. ఒపత్యంగా స్రుసుఖప్రదం
తథాఒసింయాచనుసి నీహ్నాంవిశతథస్త్రకామ్॥ పుత్రమల్పాయుషం
నాఒథా ఒవ్యంధింశ్చాయాశంసుతిమ్ ॥

తా॥ ధర్మశాలా! దివ్యదృష్టిచేచూడగా నీకు సుఖమును
గలుగఁజేసెను సంతానము సంభవించదు. అయినను విధవయైన
కుమార్తెచుగాని, అల్పాయువుగల పుత్రునిగాని, లేక దీర్ఘాయుర్దా
యముగలిగి గుడ్డివాడగు సుతునిగాని యిచ్చెదఁ గోరుమని దేవి
పలికెను

ధర్మశాలా! శ్లో॥ పుత్ర మల్పాయుషం దేహీ తావతాకృతకృత్య
తాం । ప్రిహ్నిమిచోన్ధిరిష్యామి పితౄంస్తుమచుఘోరగాఢా ॥

తా॥ అల్పాయుర్దాయముగల సుతునొసంగుము. దానంజేసి
నేను స్థావరముగొనినై కారవాది నరకములయందుండు నా పితృదేవ
తలను విముక్తులఁజేసి సుగతినిబొందింపగలను.

దేవునాచ॥ శ్లో॥ మత్పాశ్వే నస్తమానస్య నాభావారుహ్యశుం
కునః॥ నిత్యావృష్టవర్షిచూతస్య గృహీత్వాఫలమద్భుతమ్ ॥ పశ్యైవ
దేయంతతఃపుత్రో భవిష్యతిశతశయః ॥

తా॥ దేవి చెప్పుచున్నది:- నా ప్రక్షిన్నుండు విఘ్నేశ్వరుని
బొడ్డుపైదేశించెక్కి యాశని పరిపావనుండు మూమిడిచెట్టునఁగల
ఫలములతో నాశ్వర్యకరంబగు నొకపండు తీసికొని వెళ్ళి నిభార్యకు
నిచ్చెదవేనిఁ బిమ్మట పుత్రుండు కలుగును. సందేహము లేదు.

శ్లో॥ ఇతిదేవచక్ష్మృత్వా గత్వాతత్పావృష్టపవచ । నాభింగజ
ముఖస్యాఒథా ఒరుహ్యజగ్రహిమోహతః ॥ ఫలాన్యత్రార్యచ తతః
ఫలమేకందదర్శనః ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము ఆదేవి పలుకఁగా విని యానైశ్యుండు
వెళ్ళి ఆమెపరిపావనుండు వినాయకుని బొడ్డునందెక్కి మూమిడి
పండ్లయందలి ఆకచే ననేకపండ్లుకోసినను ఒకపండుమాత్రమేదక్కిను.

శ్లో॥ ఏవంపునఃపునఃకుర్వ ఫలమేకందదర్శనమ్ ॥

తా॥ ఈప్రకారము మాఃమాటికి ననేకములైన పండ్లు కోసి నను ఒకపండుమాత్రమే తరదగ్గఱనుంచెను.

శ్లో॥ డ్భోగణపతిశ్చైభ ధర్మపాలాయశస్త్రవాక్ । షోడశే వత్సరేప్రాప్తే అహిఃపూత్రంతుదంతయేత్ ॥

తా॥ అనంతరము విఘ్నేశ్వరుడు కోసింది నీకుమారునిఁ బది యాటవసంవత్సరంబునఁ బాముఁజుచునని పలికెను.

శ్లో॥ ధర్మపాలఃఫలంసమ్యక్ వస్త్రేబద్ధాగమద్వహం । ఫలం పత్నైదదాసాఽపి భక్షయిత్వాపత్రివతా ॥ గర్భంసాధారయామాస పత్యాసహ సుసంగతా । సంప్రాణే నవమే మాసే ప్రాసూత సుత ముత్తమమ్ ॥

తా॥ ధర్మపాలుఁడగుఫలమును వస్త్రంబునఁగట్టి గృహమునకు వెళ్ళిభార్యకునియ్యఁగాఁ బతినైవయైన యాచిన్నది ఆపండునుదిని భర్తృసంయోగమువలన గర్భిణీకలదై తొమ్మిదిమాసములు పూర్తి యైనపిమ్మట శ్రేష్ఠఁడయిన కుమారునిగ నెను.

శ్లో॥ జాతకిర్మతకారాఽస్య పితా సంతుప్తమానసః । షష్టిపూ జాంచకారాఽస్య షష్టేతుదినసోతః ॥

తా॥ తండ్రి సంకోపచిత్తుడై యాపిల్లవానికి జాతకర్మచేసి యనంతరం బాటవదనమందు కేయఁదగిన షష్టిపూజను చేసెను.

శ్లో॥ ద్వాదశేమాసిప్రాప్తే శివేతికరణంకృతం । షష్టేమాసిచ కారాఽసౌ నన్నప్రాశనమనుభుతమ్ ॥

తా॥ పండ్రెండవదినము రాఁగానే యా పిల్లవానికి మంగళ ప్రదంబయిన శివుఁడనునామంబిడి యాటవమాసంబున సంతోషకరం బగు నన్నప్రాశనమును చేయించెను.

శ్లో॥ తృతీయేవత్సరేచూడా షష్టమేభేహ్యనుత్తమం । కృత్యోప నయనంపార్థ తతోఽభూతుష్టమానసః । దశమేవత్సరేప్రాప్తే బ్రహ్మ ద్భార్యాపత్రివతా ॥

తా॥ చూడనసంవత్సరమున చూడాకర్మను, ఆటవసంవత్సర మున మహావైభవముతో నుపనయనముచేసి సంతుష్టాంతరంగుడై

కంక్షియుండెను. పిమ్మటఁ బవిత్రసంవత్సరము రాగాచే పత్రివ్రత
యైన యాతనిభార్య యిట్లు పలుకుచున్నది.

భార్యవాచః॥ శ్లో॥ బాలకస్య వినాహోఽసి కతకవ్యం సుము
హూర్తకే ॥

తా॥ ఓస్వామీ! మన పిల్లవానికి మంచిముహూర్తము విచా
రించి వివాహమునుగూడ జేయుమని భార్యపలికెను.

ధర్మపాలః॥ శ్లో॥ మయాసంకల్పితంకాశ్యా గమనంబాలకస్యతత్ ।
కృత్వాసమాయాతుతతో వివాహోఽస్వభవిష్యతి ॥

తా॥ ఓ చిన్నదానా ! మన పిల్లవాడు కాశీ నగరమునకు
వెళ్ళి యాత్రచేసి వచ్చిన పిమ్మట వివాహము చేయఁదలఁచితిని అని
ధర్మపాలుఁడు చెప్పెను.

శ్లో॥ పుత్రోఽసౌ ప్రేషితస్తేన శ్శాలకేన సమన్వితః । వారా
ణసీం ప్రస్థితౌతౌ గృహీత్వా బహుళంధనమ్ ॥ కుర్వంతే పక్షపథగ్మం
ప్రతిష్ఠాపురమాయాతుః ॥

తా॥ పిమ్మట ఆచిన్నవాఁడును, భానమఱిదియుఁగలసి విశేష
మైన ధనమునుదీసికొని కాశీపట్టణమునకుఁ బ్రయాణమై వెళ్లుచు మా
గ్గంబున ధర్మముచేయుచు ప్రతిష్ఠానగరమునకు వెళ్ళినవారైరి.

శ్లో॥ క్రీడంత్యఃకన్యకాదృష్టాః తత్రచేశేమనోరమే ॥

తా॥ ఆపట్టణంబున నొక రమ్యంబైన ప్రదేశంబున నాడు
కొనుచున్న స్త్రీలను జూచినవారైరి.

శ్లో॥ తాసాంసమాజే గౌరాంగీ సుశీలనామ కన్యకా । తయా
సహసఖికాచి చ్చకారకలహంభృశమ్ ॥ గాలనంచదదాతప్యై రండ
భాగ్యేముహుర్మహాః ॥

తా॥ ఆస్త్రీలసమూహములోఁ బచ్చనిశతీరముగల సుశీలయును
సన్యకకలదు. ఆసుశీలతో సేహముగల యొకానొకస్త్రీ యత్యం
తము పోట్లాడి ఓ విధవా ! సంపత్తుకలదానా ! అని సూటిమాటికి
సుశీలను దిట్టెను.

సుశీలా॥ శ్లో॥ సఖత్వయాగాలనంమే వ్యర్థం దత్తంశుభావనే । జన
న్యామేమానవత్యా ఇచ్చిస్తాగారీవ్రతంశుభమ్॥ తస్యప్రసాదాత్సకలాః
సంబంధిన్యః ప్రియా స్త్రీయః । అజన్మ విధవా జాతాః కిం పునః
కన్యకాత్వహమ్ ॥

తా॥ సుశీల చెప్పుచున్నది:- శుభప్రదంబయిన ముఖముగల
యో చెలియా ! నీవు నిష్కారణముగా నన్నుఁదిట్టితివి. మానవతె
యను నాతల్లి శుభముల నొసంగు గారీదేవిసంబంధమైన వ్రతమును
జేయుచున్నది. అనతమహిమచే మాబంధువులుగాని, చెలికత్తెలు
గాని, ఇష్టమైనవారుగాని సమస్తమైన స్త్రీలును జన్మాంతపర్యంతము
విధవలుగానివారై యుందురు. కన్యనయిన నావిషయమై చెప్పనేల.

శ్లో॥ నక్ష్యే తస్యప్రభావం కిం వ్రతరాజస్యభామిని । పూజసే
ధూపదీపాచ యత్రతత్రసుఖంభవేత్ ॥

తా॥ ఓకాంతా! శ్రేష్ఠంబగు నాగారీవ్రతముయొక్క మహి
మను జెప్పెదను. ఏ గారీపూజయందు ధూపమునుగాని, దీపమును
గాని సమర్పించెదరో ఆగారీపూజ సమ స్థసుఖములనిచ్చును.

శ్లో॥ ఇతిశ్రుత్వా తతోవాక్యం విస్మయోత్ఫుల్లలోచనః । మా
తులశ్చింతయామాస గౌలకస్యప్రియంతతః ॥

తా॥ ఈప్రకారముగాజెప్పిన సుశీలవాక్యమును విని యాపిల్ల
వాని మేనమామ ఆశ్చర్యముతోఁగూడిన మనస్సుకలవాఁడై యనం
తరం గొప్పిల్లవానికి శ్రేయస్సు యెట్లుకలుగునోయని విచారించెను.

శ్లో॥ శతంజీవోభవేదేవ ఏతద్ధస్తాక్షతాయది । పతంత్యముష్య
శిరశి ఇతిభావఃపునఃపునః ॥

తా॥ ఈపిల్లవానికిని, సుశీలకును వివాహమగునేని వివాహ
కాలంబున యీసుశీలహస్తంబులచే నుంచఁబడిన యక్షతలు యీపిల్ల
వాని శిరస్సునఁ బడు నేని యితఁడు నూఱుసంవత్సరములు జీవించువాఁ
డగునని మాటిమాటికి మేనమామ తలంచుచుండెను.

శ్లో॥ సుశీలామపిపశ్యోనః విస్మయోత్ఫుల్లలోచనః । సుశీ
లాప్రసాదాత్తేహ తదనుస్థితావృథా ॥

తా॥ ఆ బాలకుడును సుఖమునూచి ఆశ్చర్యముతోఁగూడిన
చేత్రంబులుకలవాడయ్యెను. సమ్మట సుశీల యింటికి వెళ్ళుచుం
డఁగా వారిద్దఱును ఆమెచెంట వెళ్ళిరి.

శ్లో॥ స్వేగృహంసావగారాంః నిక తీర్థప్రహస్యతో । సతతాకే
రమ్యదేశే వాసంచకృతురానరాత్ ॥

తా॥ అనంతరంబాచిన్నది తనగృహమునకు వెళ్ళఁగా వారిద్దఱ
ఱును ఆచిన్నదానిగృహమునకు సమీపముగానుండునట్టియు చెఱువు
నగరగా నుండు మనోహరంబయిన గృహంబులో అసక్తితో నివ
సించుచుండిరి.

శ్లో॥ వివాహకాలేసంప్రాప్తే సుశీలా జనకోహరిః । సర్వంశివా
జ్ఞయాకుర్వత్ శాంతవత్యా స్వకాంతయా ॥ వివాహోన్యోగవాన్
జాతో విచఛారోచితంవరం । అసన్నస్థంశివంస్తప్త్యా తస్మాత్కాపితరా
వుభౌ । యయాచతుశ్శివాంబద్ధాం జలి వినయసంయుతో ॥

తా॥ సుశీలకు వివాహవయస్సు రాగాచే తండ్రియగు హరి
యనువాఁడు తానుజేయునదంతయు పార్వతీదేవి యాజ్ఞానుసారముగా
జేయువాఁడై తగినవరు డెక్కడనుండునని తన భార్యతో వివాహ
విషయమైన యాలోచనచేసెను. సమ్మట తల్లిదండ్రు లిద్దఱు తను
గృహసమీపమందుండు శివుడను బాలునిఁజూచి తగినవాడనుకొని
గారిదేవివద్దకు వెళ్ళి అంజలిచేసి వినయముగలవారై తమకుం దగిన
యల్లుని గలుగజేయునుని గారిదేవిని వేడుకొనిరి.

కన్యాపితరౌ పూచుః ॥ శ్లో॥ ఉపస్థితో వివాహోఽసౌ ధృత్యాః
గోఽప్రవరోఽంబికే । ఇతిప్రార్థనవేల్సామీం సతతాకే శివాలయే ॥
పశ్చాద్భాగేనిగూఢోఽభూ చ్చిన్మఖ్యపనమాతులః । సుశీలాం భాగి
నేయస్య ఘటయామీతిచింతయత్ ॥

తా॥ ఓ పార్వతీ ! మా కుమారికకు వివాహవయస్సు వచ్చి
నది, తగినవరుని సంభవించజేయుమని సుశీలయొక్క తల్లిదండ్రులు
ప్రార్థించుసమయంబున ఆశివునియొక్క మేనమామ చెఱువుసమీప

మందుండు కాళికాలయమునకు వెనుక భాగమందు దాగియున్న వాఁడై
మేనల్లునికి సుశీలను యిచ్చునట్లుగా పూర్ణపంచేసెను.

శ్లో॥ ఉవాచఽత్రైవల్యభ్యస్తే షణ్ణశ్శివనామకః । కన్యాతస్మై
ప్రదేయేతి గౌర్యక్రాంబుబుధేహరిః ॥

తా॥ శివుఁడును పేరుగల యొకమాన్యస్థుఁ డిక్కడనే యుండెను.
ఆపురుషునకు నీ కుమార్తెనిచ్చి వివాహము చేయుమని శాసనము
చెప్పఁగా అప్రకారమే చేయుటకు హరియు గాలోచింపుచుండెను.

శ్లో॥ సుశీలయా కన్యయాఽయం సమన్వితవద్యత్యతే । అశో
దేయా శివాయేతి వర్తి యాన ద్విదృశ్యతే । తామ గౌరవం కన్యత్య
యయాచేచతురోహరిమ్ ॥

తా॥ ఎల్లఁడు శివుఁడు తనకుఁ దిగవచుండని సుశీల కలఁచెనో
ఆ సోతువుచేతనే హరియు శాసనమునకుఁ బాటుకొని శివునికిచ్చి
వివాహము నెఱపడుఁ జేయఁగోరునో అప్పుడే కన్యకయైన శివుని మేన
మామ వచ్చి సుశీలను నిక మేనల్లునకిచ్చి వివాహము చేయ హరిని
ప్రార్థించెను.

మామలఉవాచ॥ శ్లో॥ అవశ్యం లగ్నకాలేఽనా శిరోగాఢ్ధ్యాయః
ప్రియంవరః । తతోముహూర్తేనప్రప్తే వివాహమునిరోచ్చినమ్ ॥

తా॥ సుముహూర్త సమయమున అవ్యంతము. మనోహరుం
డైన శివునకు సుశీలనిచ్చి వివాహముచేయుమని శివుని మేనమామ
యడిగిన పిమ్మట సుముహూర్తము కాఁగానే సుశీలను శివునికిచ్చి
వివాహము చేసెను.

శ్లో॥ తత్రైవశయనంచక్రేనసుశీలశ్శివోవరః । స్వప్నామం
గళాశాసనా మాతృరూపేణభాస్వతా । సుశీలామనవత్సస్థీర్ణం హింస
వచనమేవచ ॥ ౪ ॥

తా॥ వివాహంబైన పిమ్మట బెండ్లికుమారుఁడయిన శివుఁడు
సుశీలతోఁగూడ శయ్యాగ్రహంబున శయనించియుండఁగా మంగళ
స్వరూపురాలయిన మాతృత్వదేవి భాగవతి మున్నదై సుశీల

యొక్క తల్లిస్వరూపమును ధరించి పతివ్రతయైన సుశీలనుగూర్చి స్వప్నంబున ప్రియంబగు నొకవాక్యమును పలికెను.

గారీ॥ శ్లో॥ సుశీలేతవశారాంగి భర్తుర్దంశార్థిమాగతః । మహాభజంగ ఉత్తిష్ట దుగ్ధంస్థాపయ తత్పురః ॥ ఘటంచస్థాపయాశుత్వం తస్య ధ్యేసంగమిష్యతి । కూర్వాసమంగాన్నిష్కాస్య బంధనీయస్వ యాఘటః । ప్రాతరుత్థాయ దేహిత్యం మాత్రేహాయనకంశుభమ్ ॥

తా॥ పచ్చనైన శరీరముగల యోసుశీలా ! నీపెనిమిటినిగలుచుటకొఱకు గొప్పసర్పము వచ్చియున్నది. దానిముందు పాలుపోసిన యొక కుంభమునుంచెదవేని ఆకుంభములోఁ జొరవడును. అప్పుడు నీశరీరమందుండు రవికెనుదీసి యాకుంభమునుగప్పి బంధించి యుగయుగమునలేచి నీతల్లికి వాయనమిచ్చెదవేని శుభముకలుగును.

శ్లో॥ ఇతిగారీవచశ్శ్రుత్యా సుశీలాక్షణముత్థితా । దదర్శాశ్రేణీ నిశ్వసంతం కృష్ణసర్పంమహాభయమ్ ॥ తతశ్చకారగోర్మ్యక్రంప్రవృత్తా నిద్రితుంతతః । ఉవాచవరఆసన్నో క్షల్లగామహాతీమమ । భక్షణాయాశుదేహిత్యం లడ్డుకాదికము త్తమమ్ ॥

తా॥ ఈప్రకారము గారీదేవి చెప్పినమాటలను విని సుశీల తక్షణమేలేచి తనముందు బుస్సుకొట్టుచు భయంకరముగనున్న నల్లని సర్పమునుజూచి పిమ్మట గారీదేవి చెప్పినట్లు అంతయుఁజేసి యనంత రము నిద్రించుచుండఁగా బెనిమిటి యామె సమీపమునకు వచ్చి నాకు మిక్కిలి ఆకలియగుచున్నది. తినుటకు లడ్డు మొదలగు రుచ్యములగు పదార్థములనిమ్మని సుశీలనడిగెను.

శ్లో॥ శ్రుత్వేతివాక్యం పాత్రేసా దదా లడ్డుకము త్తమం । భక్షయిత్వాశివోహైమే తస్మిన్పాత్రేఽంగుళీయకమ్ ॥ దత్వాతత్స్థాపయామాస స్తలేగుప్తే శుభాననః । సుఖేనశయనం చక్రే సుశీలానిద్రితాభవత్ । రాత్ర్యామల్పానరిష్టాయా మస్పృష్ట్యేవయయాశినః॥

తా॥ ఈప్రకారము పెనిమిటి పలికినవాక్యమును సుశీల విని పాత్రయందుంచిన లడ్డుమొదలగు శ్రేష్ఠమయినపదార్థములనియ్యఁగా శోభస్కురమైన ముఖముగల ఆమెపెనిమిటి భక్షించి తన క్రేలియుం

గరమును అబంగారుచాశ్రియమంచి అశాస్త్రము రహస్యమైన యొక స్థలమందుంచి సుఖముగానిదించెను. ఆమెయు నిద్రించెను. పిమ్మట శివుడు తన భార్యను స్పృశింపజేయే కొంచెము రాత్రియుండగా లేచి వెళ్ళెను.

శ్లో॥ సూర్యోదయేవినిదానా లజ్జయామాత్యంయయా॥

తా॥ సుశీల ప్రాతఃకాలంబునలేచి సిగ్గుగలదై తల్లిచిద్దకు వెళ్ళెను.

శ్లో॥ తతఃపరదిశేనాత్మా చిచ్ఛనఆగాద్వరాత్మనా॥ అపివేషాన్నజా నంతి సర్వేతిత్రినరాంతరమ్ ॥

తా॥ ఆమరునిటిదిసంబున భగవంతుడైన శివుడు ఆమె పెని మిటిరూపమునుధరించి రాగా ఆయన సుశీల పెనిమిటికాడని యెన రును యెఱుంగరైరి.

శ్లో॥ తత స్నానత్వా సుశీలాసా మాతే వాయనాకండదా । మాతా దదర్శతస్మధ్యే ముక్తాహారమనుత్తమమ్ ॥ దదాప్రియామై కన్యాయై సహసాతుప్తమానసా ॥

తా॥ అనంతరము ఆసుశీల స్నానముచేసి ఆకుంభమును తల్లికి వాయనమియ్యగా నామె కుంభము స్పృశించినతోడనే దానియం దుండుసర్పము ముత్యాలసరమై యుండెను అట్టిసరమునుజూచి సం తోషచిత్తముగలదియై ప్రేమాస్పదురాలగుకుమార్తెకు దానినిచ్చెను.

శ్లో॥ కీర్తిడాకాలేకుసంప్రాప్తే హరఆగాద్వరాత్మనా । ఆదేశయ త్సుశీలాంతాం కీర్తిడాంజననితతః ॥

తా॥ పిమ్మట కీర్తిడాకారము సమీపింపగా అరాత్రి సాంబ మూర్తి ఆమె పెనిమిటిరూపమును ధరించి వచ్చియుండ అనంతరం బామెతల్లి సంభోగముకొఱకు వెళ్ళెనుని సుశీలనాశ్చరించెను

సుశీలా॥ శ్లో॥ నాక చురంబరోమే జనని యేన వాగిగిహాశ్రియః । అనేననాకంమనసా క్రిడ నీచ్ఛాతిభానమే ॥ అత్రాంతరే సమాసీనో హరఅంతర్హితోహిసః । ఇతిశ్రుణ్వ సమూక్రాంతౌ చింతాయాపితిరా తతః ॥ అన్నదానమునాయాకు రచయేయ్యచమర్రవతం చక్రతుస్తా తదాఽరభ్య పురాణోన్విధానః ॥

తా॥ ఓతల్లీ ! ఈపురుషుడు పూర్వము నన్ను వివాహము చేసికొనిన పురుషుడుకాదు. ఆకారణంబున యీపురుషునితో సంభోగించుట కిష్టములేదని సుశీల తల్లితోఁ జెప్పుచుండఁగా నక్కడ గూర్చుండియుండిన సాంబమూర్తి అదృశ్యుండయ్యెను. అనంతరమీ వృత్తాంతమంతయు తల్లిదండ్రులువిని విచారగ్రస్తులై అన్నదాననత సూచరింపుమని కుమారికతోఁ జెప్పి అదిమొదలు పురాణమందు చెప్పినరీతిగా నావ్రతమును జేయుచుండిరి.

శ్లో॥ సుశీలా పాదయోశ్చక్రే తౌళనం ముద్రికాన్వితా । జల ధారాండదామాతా చందనం పుత్రభీష్టదా । హరిర్దీపంచతాంబూ లం బుభుజు స్తత్రమానవాః ॥

తా॥ సుశీల యుంగరమును ధరించినదై శ్రాహ్మణుల పాద ప్రతౌళనచేయుటయును, కొమార్తె కోటికను నెఱవేర్చు నుద్దేశ్యము గల తల్లి మంచిగంధంబును ఉదకమును దెచ్చియిచ్చుటయు, తండ్రి యగు హరి సీరాజనము తాంబూలములిచ్చుటయు నేర్పఱచి యీ ప్రకారము అన్నదానవ్రతము జఱుపఁగా మనుష్యులు స్వేచ్ఛగా భుజించుచుండిరి.

శ్లో॥ ఇతి తేహమన్నదానం ప్రవృత్తంభిక్షసౌఖ్యదమ్ ॥

తా॥ ఈప్రకారముగా వారి యన్నదానము భిక్షమెత్తుకొను వారికి, బాటసారులకు సౌఖ్యముగలుగ జేయునదై ప్రవర్తిల్లుచుండెను.

శ్లో॥ తావుభాప్థిస్తేకాశ్వాం ప్రాప్తాకాశీంసుఖప్రదాం । నిర్మలాంభసిగంగాయా స్నానంచక్రతూరాదరాత్ ॥

తా॥ అనంతరము శివుడును, మేనమామయు నిర్దళు కాశీ నగరమునకు బ్రయాణమై కొన్నిదినంబులకు కాశీనగరమునకు వెళ్ళి యచ్చట గంగానదియొక్క నిర్మలమయిన జలములో నాసక్తితో స్నానమును జేసిరి.

శ్లో॥ స్వర్గద్వారంప్రస్థితౌ తౌ కుర్వంతౌధర్మముత్తమం । పీతాంబ రాణిదదతుః భిక్షుకాణాంగృహేగృహే । ఆశీషశ్చదదు స్తస్మై చిరం జీవోభవేదితి ॥

తా॥ అనంతరము వారిద్దఱు స్వగ్గద్వారమును పుణ్యస్థలము నకు వెళ్ళి యచ్చట గొప్పధర్మములఁజేయుచు భిక్షులకుఁ బ్రతిగృహమునను బట్టువస్త్రములనిచ్చుచురాఁగా ఆభిక్షుకులు నీవు చిరకాలము జీవింపుమని యాశీర్వచనములు జేసిరి.

శ్లో॥ విశ్వేశ్వరంసమాయాతౌ నత్వాస్తుత్వాపునఃపునః | స్వయం గృహంప్రస్థితౌ శివోమాగ్నేదుత్రంవదత్ ॥

తా॥ వారిద్దఱు విశ్వేశ్వరుని దర్శనము జేసికొని నమస్కరించి యనేకవిధంబుల స్తుతియించి తిరిగి తమ గృహమునకు వచ్చుచుండఁగా మాగ్గంబున శివుఁడు మేనమామతో శీఘ్రముగా నొక వాక్యమును పలికెను.

శివః॥ శ్లో॥ కాయే కించిదస్వాస్థ్యం మాతుల ప్రతిభాతిహి | తతః ప్రాణోల్క మేతస్య యమదూతాడపస్థితాః॥ మంగళాగౌరీకాచాఽపి తేహంయుద్ధ మభూన్మహత్ | జత్వాతామంగళాప్రాణా దదౌ ఆస్యశినస్యచ | శివోఽకస్మాదుస్థితోఽసౌ మాతులం ప్రత్యువాచహ॥

తా॥ ఓ మామా ! నాశరీరమందు కొంచెము బాధగానున్నదని శివుఁడు పలుకుచున్న సమయంబుననే యమదూతలు వచ్చి యా శివునిప్రాణములఁ దీసికొనివెళ్ళుచుండ భక్తులకు శుభములనొసంగు గౌరీదేవివచ్చి ఆయమదూతలతో గొప్పయుద్ధముచేసి వారినిజయించి శివునిప్రాణములఁ దెచ్చి శివునికియ్యఁగా నాతండు హతాత్ముగా లేచి మేనమామతో నిట్లు పలికెను.

శ్లో॥ స్వప్నయుద్ధంమయాదృష్టం మంగళాయమభ్రత్యయోః॥ జితామంగళగౌర్యాతే తతోఽహంశయనోత్థితః॥

తా॥ మంగళగౌరీదేవికిని యమభటులకును యుద్ధము జరిగినట్లుగాను, గౌరీదేవి యమభటుల నోడించినట్లుగాను నేను స్వప్నమంచుఁ జూచుచుండఁగా నింతలో మెలకువవచ్చుటచే లేచితిని.

మాతులః ॥ శ్లో॥ యతానం శివపత్ జ్ఞాతం నస్మర్తవ్యం త్వయా పునః | గచ్ఛామిఆవాంత రేచ పితౄద్యుమ్నముత్సుకా॥ ప్రస్థితౌతత

స్తస్మాత్ప్రతిష్ఠాపురిమాయతుః । రమ్యేతితాకేతతైత్రేతే పాకారంభం
ప్రచక్షతు ॥

తా॥ అల్లుడా ! స్వప్నమందు నీ వేమిచూచితివో దానిని
తిఱిగి తలంపకుము. మనము నచ్చి చాలాకాలమైనది. ఇంటిపద్ద
సీతల్లిదండ్రులు మనలఁ జూచుటకు మిక్కిలి యపేక్షతో నుండును.
కాబట్టి మనము మన నగరమునకు వెళ్ళుదమని మేనమామ పలుకఁగా
నంతరము వారిద్దఱు ప్రయాణమై వచ్చుచు ప్రతిష్ఠానగరమునకు
వెళ్ళి అక్కడ మనోహరమయిన యొక చెఱువువొడ్డన నంటఁజేయుట
ప్రారంభించిరి.

శ్లో॥ దృష్టౌతాహరిదాసీభిః ధైర్యదార్యధరాశుభా ॥

తా॥ అనంతరము హరియింట నుండు దాసీలు చెఱువునకు
రాగా నక్కడ ధైర్యము త్యాగము మొదలగు గుణములచేఁ బ్రకా
శించువారును, శుభముల నొసంగువారునగు వారిద్దఱినిజూచిరి.

శ్లో॥ అన్నదానం హరేర్లేహే ప్రసన్నతం తత్రగమ్యతాం । భో
దాస్యోయాత్రికావావాం గచ్ఛావోవక్స్వదిదృహమ్ ॥

తా॥ బాటసారులారా ! ఏల మీరు వంటఁజేసికొని కష్టముం
బెంచెదరని యాశ్రీలుపల్కుఁగా మేము యాత్రికులము. కాన ఎవరి
యింటికిని వెళ్ళమని వారిద్దఱు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

శ్లో॥ ఇతిశ్చిత్వా తద్వాక్యం దాస్యోజగ్గు స్వకంగృహం ।
స్వస్వామినికటేవాక్యం మవదన్సాదరంతదా ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము ఆ బాటసారులు పలికిన మాటను విని
దాసీలు తమగృహంబునకు వెళ్ళి చెఱువువద్ద జరిగిన నృత్తాంతమును
దమయజమానునికి శ్రద్ధతోఁ జెప్పినవారైరి.

శ్లో॥ సర్వం దాసినచక్చిత్వా సహరిః ప్రభురాదరాత్ । ప్రేమ
యామాసహస్త్వాదీ నన్నభస్త్వాశిఘ్రిశః ॥

తా॥ యజమానుండైన హరి యన్నదానము చేయు
చున్నాడు. అక్కడకు మీరుగండని దాసీలుపకఁగా విన్నవారైరి.

పిమ్మట ఆదరణతో విశేషమైన వస్త్రములను అక్షమును వారికి పంపించినవారైరి.

శ్లో॥ తద్దృష్ట్వావిస్మితౌతావా గచ్ఛాపశ్చ హస్తేన్ద్రుహం । హరి
రాక్షసులనుభ్యర్చ్య శివం పూజతుమాగతః ॥ తౌశయంతిచసాకన్యా
చరణౌతస్యసత్రీసా । అభూద్భరోమేయమితి జనసింప్రత్యున్నాచహా ।
హరిఃప్రప్రచ్ఛసాశ్చర్యం శివంమంగళదర్శనమ్ ॥

తా॥ హరి పంపిన అన్నవస్త్రాదులఁ జూచి వారిద్దఁ రాశ్చర్య
మునుబొంది హరియొక్క గృహంబునకు వెళ్ళుఁగా ఆహరి ముందు
శివుని సేవనూమనుబూజించి పిమ్మట శివుని బూజించుటకు పూరం
భింపఁగా ఆసుశీల శివుని పాదప్రత్యక్షముజేసి గుర్రెఱిగి సిగ్గుగలదై
ఈయనే నాపెనిమిటి యని తల్లితోఁ జెప్పఁగా హరి ఆశ్చర్యముగల
నాడై మంగళప్రదమైన దర్శనముగల శివునితో నిల్లుపలికెను.

హరిః॥ శ్లో॥ కించిచ్చిహ్నంతవాస్త్యత్రీ బూహిమేనరదర్శన ॥

తా॥ శ్రేష్ఠమైన రూపముగలవాడా ! నీసంబంధమైనదేదె
నను కొంచెముగర్హి యిక్కడున్నయెడలఁ జెప్పమని హరి యడిగెను.

శివః॥ శ్లో॥ మమేదం చిహ్నమస్త్రీహ ఇత్యుక్త్వా గృహమాగతః ।
తతఃసీనుతత్పత్రం దర్శయామాససాదరమ్ ॥

తా॥ ఇక్కడ నాచిహ్న మున్నదని శివుఁడు పలికి గృహము
లోపలికి వెళ్ళి తాను పూర్వము దాచియుంచిన పాత్రను దెచ్చి
శ్రద్ధతోఁ జూపించెను.

శ్లో॥ తత్పత్రంచ హరిస్త్రిష్టా గర్భాదాశంచకారభః । దదౌ
రత్నానివస్త్రాణి సువర్ణానిబహూన్యపి ॥

తా॥ ఆపాత్రను హరి చూచి సంతసించి గర్భాదానముచేసి
అనేకమయిన రత్నములను, వస్త్రములను, బంగారములను కాచు
కగా నిచ్చెను.

శ్లో॥ తానూదాయస్థితేతౌ దదంతౌ బహుళంధనం । శ్రావణే
మాసి సంప్రాప్తే వ్రతం భామేచకారసా । భుక్త్వా సర్వేష్ఠితాస్తే
యోజనంజగ్మరుస్తమాః ॥

తా॥ వారిద్దరు హరియిచ్చిన ధనమును దీసికొని విశేష ధనమును ధర్మముచేసిరి. పిమ్మట శ్రావణమాసమురాఁగా మంగళవారంబున ఆసుశీల వ్రతమును జేయుచుండఁగా నందఱు నచ్చట భుజించి మహానుభావులగు వారందఱొక యామడమారమువఱకుఁగూడవచ్చిరి.

సుశీలా॥ శ్లో॥ గారీవిసర్జనం చాఽహం కరోమ్యద్యైవ సాదరం । శ్వశూశ్వశురయోరద్య దర్శనేఽస్తికుతూహలమ్ ॥

తా॥ గారీదేవిని విసర్జనచేసినదై వెంటనే మామచు అత్తచు జూచుటకు సంతోషము పుట్టుచున్నదిని సుశీల చెప్పెను.

శ్లో తతో గంతవ్యమస్మాభిః పితరౌద్రృష్టుమాదరాత్ । ఇత్యుక్త్వాతేగతేమాగ్నే గౌర్యా ఆవాహనంకృతమ్ ॥ దదన్ముస్తత్రీసావర్ణదేవాలయమును త్రనుచు ॥

తా॥ పిమ్మట వారిద్దఱును గృహమందుండు శివుని తల్లిదండ్రులఁజూడ నాసక్తిగలవారై ప్రయాణమై వెళ్లుచుండఁగా నూర్గమధ్యంబున గారీదేవిని ఆవాహనజేసి పూజించగా నచ్చట శ్రేష్ఠమైన సువర్ణదేవాలయ మగుపడెను.

శ్లో॥ గారీ సమర్చనం దీప దానంసాచవ్యచీకరత్ । తతస్సప్తేప్రసిథితాస్తే పితరౌద్రృష్టుముత్సువాః ॥

తా॥ పిమ్మట ఆసుశీల గారీదేవిని పూజించిచచ్చై దీపదానము మొదలగువానిని క్రమముగాజేసెను. పిమ్మట బంధుస్థానంబులు శివుని తల్లిదండ్రులఁజూచుటకు వేడుకగలవారై ప్రయాణమైరి.

శ్లో॥ కుండినాసన్నదేశేతా దృష్ట్వావిస్మయినోజనాః । అబ్రువంస్తేధర్మపాలం సోత్కంఠంప్రియదర్శనాః ॥

తా॥ కుండినమను పట్టణ సమీపమునకు వచ్చియున్న శివుని మొదలగువారినిజూచి జనులౌశ్చర్యపడుచు ప్రీతికరమైన లక్షణములు గలవారై ధర్మపాలునితో సంతోషపూర్వకముగా నిట్లు పలికిరి.

జనాః॥ శ్లో॥ ధర్మపాలాఽద్యతే పుత్ర స్సభార్యా శ్యామలకస్తభా । సమానూతోవయందృష్ట్వా అధునైవసమాగతాః ॥

తా॥ ఓ ధర్మపాలుడా ! నీ కుమారుడు భార్యాసమేతుడై నీభావమటచితోడ వచ్చియున్నారు. మేముచూచి నీతోడ జెప్పట కిప్పుడే వచ్చితిమి అని జనులువచ్చి చెప్పినవారైరి.

శ్లో॥ యావజ్జనావదంస్తత్ర తావత్సంపిసమాగతః । నమస్కారాం చకారాఽసౌ పితృభ్యాం పితృనల్లభః ॥ మాతులోఽపి నతిం చక్రే భగినీ ధర్మపాలయోః । సుశీలా శ్వశురాయాఽపి శ్వశూం త్వాసితా తదా ॥

తా॥ జనులుచెప్పిన తక్షణమే ధర్మపాలుడు వెళ్ళుగా తల్లి దండ్రులయందుఁ బ్రేమగల కుమారుడయిన యాశివుడు తల్లిదండ్రులకు నమస్కరించెను. మేనమామయుఁ దన తోఁబుట్టువునకు భావకు నమస్కారముఁజేసెను. సుశీలయు ఆరీతిని అత్తకును మామకును నమస్కారముఁజేసినదాయెను.

శ్వశూః॥ శ్లో॥ సుశీలేతిచ్చింతంబ్రాహ్మి యద్రవ్యతస్యప్రభావతః । ఆయుర్వృద్ధిశ్చిశోశ్చేక్లేపి జాతాకమలలోచనే ॥

తా॥ ఓ సుశీలా ! పద్మములవంటి నేత్రములు గలదానా ! నా కుమారునికి ఆయుర్వృద్ధి యేవ్రతమహిమచే నయ్యెనో ఆవ్రత ప్రభావమును జెప్పమని అత్త సుశీలనడిగెను.

సుశీలా॥ శ్లో॥ నజానేహం నతంశ్వశూర్జానేమానవతీంహరిం । శ్వశురంధర్మపాలంచ శ్వశూంచభవతీంతథా ॥ మంగళాందేవతాం జానే నరంతుయునయోస్సుతం । ఇత్యుక్త్వాచసుశీలాసా నవందేస్వాంతహర్షితా । భుక్త్వాభోగాన్యయాపశ్చ వైక్లవాసంఠ సభర్తృకా॥

తా॥ ఓ అత్తా ! ఆనృతమెటువంటిదో నేనెఱుంగను. నాతల్లి యగు మానవతిని, తండ్రియగు హరిని, మామయగు ధర్మపాలుని, అత్తయగు మిమ్మును, మంగళప్రదురాలగు గౌరీ దేవిని, మీకుమారుడగు నానెనిమిటినిమాత్ర మెఱుంగుదునని సుశీల సంతోషముతో జెప్పినదాయెను. పిమ్మట స్వస్థిచిత్తముగలదై వారికి నమస్కారములుజేసి పిమ్మట ననేకభోగముల ననుభవించి జగ్మంపంబునఁ బెనిమిటితోఁగూడ కైలాసమునకు జనెను.

శ్రుష్టః॥ శ్లో॥ శ్రావణేమాసి భామేషు చతుర్షు వ్రతమాచరేత్ ।
 ప్రాతఃసూత్రాయ సున్నతా సంకల్పనతము త్తమమ్ ॥ ఉపచారైః
 షోడశభిః పూజయేన్నంగళాంతరః । పూజనంతతఃకుర్యా ద్దీపైఃషోడశ
 సంఖ్యయా । మాత్రే సువాసిసిద్ధ్యశ్చ దేయం వాయసము త్తమమ్ ॥

తా॥ కృష్ణసూర్తి చెప్పుచున్నాము:- శ్రావణ మాసంబున
 నాలుగు మంగళవారంబులయందు ప్రాతఃకాలంబునలేచి చక్కగా
 స్నానముచేసి శ్రేష్ఠంబగు గారీనతమును జేయుటకు సంకల్పించి
 షోడశోపచారంబుల గారీదేవినిఁబూజించి కర్పూరహారతినిచ్చి పది
 యాఱు జ్యోతులతోఁగూడిన వాయసమును లల్లికిని ఇతర సువాసిసి
 స్త్రీలకును వాయసమివ్వవలయును.

శ్లో॥ భోక్తవ్యా దీపకశ్చాపి అన్నం లనణవర్జితం । విసర్జనం
 మంగళాయా దీపదానం తతఃక్రమాత్ । పంచసంవత్సరే ప్లేవం
 కర్తవ్యంపతిమిచ్ఛుభిః ॥

తా॥ జ్యోతుల సహితముగా ఆ పిష్టములను ఉప్పు లేకుండ
 అన్నముమాత్రము భుజించి దీపదానముచేసి సిమ్మట విసర్జన చేయ
 వలయును. పెనిమిటికి దీప్తాయుస్సునుగోరు స్త్రీలు యీప్రకారముగా
 నైదుసంవత్సరములు క్రమముగా గారీనతమును జేయవలయును.

అథ ఉద్యాపన ముచ్యతే॥ శ్లో॥ పంచమేవత్సరే ప్లాస్తే కుర్యా
 దుద్యాపనంవ్రతమ్ ॥

తా॥ అయిదవ సంవత్సరమున నుత్తమమయిన యీవ్రతో
 ద్యాపనమును జేయవలయును.

శ్లో॥ శ్రావణేమాసిభామేతు స్వాచార్యం నరయేద్వ్రతీ । దివా
 వ్రతంప్రకుర్వీత కలశస్థాపనంవిధి ॥ ముటపెలింగతో భద్రో ఓకేదేనిం
 ప్రపూజయేత్ ॥

తా॥ శ్రావణమాసంబున మంగళవారదినంబున వ్రతమును
 జేయు స్త్రీ ఆచార్యునిఁ బ్రార్థించి పగలు నతమును జేయవలచి
 పూర్వదివ రాత్రియందు శుభప్రదంబయిన ఓకంబున ముటపెట్టె

అచి దానియందుఁ గలశమునుంచి యాకలశమునందు గారిదేవి నానాహసముచేసి పూజింపవయును.

శ్లో॥ ఉమామహేశ్వరీంఘ్నూర్తిం కలశేవిక్షిప్తేప్రతః | బ్రహ్మణః కలశంచైకం గణేశస్కందయోర్ద్వయమ్ || శచీపుంజులం త్వేకం మా త్మాణాంసప్తకంతథా | లక్ష్మీనారాయణస్యైకం సావిత్రీకలసంపరం | ఏకంసమస్తదేవానాం గ్రహశామేకముచ్యతే ||

తా॥ పిమ్మట ఉమామహేశ్వరులకు ఒక కలశమును, బ్రహ్మకు ఒకకలశమును, విఘ్నేశ్వరునికి నొకకలశమును, కుమారస్వామికి నొక కలశమును, శచీందులకు నొకకలశమును, చాముండాది సప్తమాతృలకు నేడు కలశంబులను, లక్ష్మీ నారాయణులకు నొకకలశమును, సావిత్రీదేవికి శేష్త్రింబగు నొకకలశమును, ఇతరమయిన సమస్తదేవతలకు నొకకలశమును, సమస్త గ్రహంబులకు నొకకలశమును నుంచవలయును.

శ్లో॥ అశక్తౌకలశాఃపంచ తదశక్తౌద్వయంతథా | ప్రధానదేవతా త్వత్రీ మంగళాపతిసంయుతా॥

తా॥ పూర్వమందుఁజెప్పిన కలశములను సంసాదింపలేనివారు అయిదు కలశముల నుంచవలయును. అయిదింటిని శైచ్చుకొనలేని వారు రెండుకలశములనైన నుంచవలయును. ఇక్కడ ప్రధానదేవత పతివిశిష్టమయిన మంగళగౌరీదేవతయని చెప్పఁబడినది.

శ్లో॥ కలశస్థాపనంపూజా యామేయామేతుజాగరం | ప్రభాతే హవనంచైన తత్తన్మంత్రైస్స్వశాఖయా॥ గుణేనజీరకేనాఽపి పరమా న్నేన చాఽజ్యతః | అశ్వత్థస్య సమిద్భిశ్చ దూర్వాభిశ్చాచత్రహానయేత్ | సర్వమంగళమాంగళ్యే మంత్రపవప్రధానతః ||

తా॥ విధిగా కలశస్థాపనచేసి ప్రతియామమునఁ బూజచేయుచు రాత్రియంతయు జాగరణముచేసి ప్రాతఃకాలంబున నారివారిశాఖకుఁ జెప్పఁబడిన మంత్రింబులతో బెల్లముచేతను, జీలకఱ్ఱచేతను, పరమాన్నముచేతను, ఆద్యముచేతను, రావిసమిష్టులచేతను, గరికలచేతను

హోమము: జేయవలయును. ఇక్కడ “ సర్వమంగళమాంగళ్యే ” అనునది ప్రధానమంత్రము.

శ్లో॥ వాయునాని ప్రదద్యాచ్చ వేణుపాతేషు షోడశే । ఉద్ధీప్య స్వేతిమంత్రేణ జ్వాలాంపూజ్యప్రదావయేత్ ॥

తా॥ పిమ్మట వెదురుపాత్రలయందు పదియూలు వాయునములను వుంచి “ ఉద్ధీప్య స్వ ” అను మంత్రముచే జ్యోతుల వెలిగించి వాయునమంత్రవిధిచే నివ్వవలయును.

శ్లో॥ సువాసిన్యశ్చసంపూజ్య స్తతోదంపతిపూజనం । ప్రదద్యా న్మంగళద్రవ్యం సువాసిన్వైవిశేషతః । గౌడద్యాదపితౌ సర్వా న్భోజయేదేషసంగ్రహః ॥

తా॥ పిమ్మట సువాసిని స్త్రీలను భూజింపవలయును దంపతీ పూజ చేయవలయును. సువాసిని స్త్రీలకు విశేషముగాఁ గుంకమును పసుపు మొదలగు శుభప్రదంబులగు ద్రవ్యము లియ్యవలయును. గోదానములను జేసి వారిసంఘాతీని భుజింపఁజేయవలయును. ఇట్లుగూడ పనము సంక్షేపముగా జెప్పఁబడినది.

శ్లో॥ యథిదం శ్రుణుయాన్నిత్యం శ్రావయేద్వా సమాహితః । సర్వపాపవిఘ్నై సయాతిపరమాంగతిమ్ ॥

తా॥ ఈశ్వరు యెవరు విందురో స్వస్థులై తమగలవాడై యితరులకు విఘటించుదురో వారందఱు పాపములనుండి విడువఁబడి వైకుంఠమును బొందుదురు.

ఇతి భవిష్యోత్తరపురాణే మంగళశాంతి వ్రతోద్ఘాటన
ప్రకరణం సమాప్తమ్.

శ్రావణ మంగళ వారము పాట.

ఈశ్వరపుత్రునకు గజావతారునకు పార్వతీతనయునకు భక్తి
 తోనూ । వాక్కుసుద్ధీనిచ్చు నైభోగరాయునకు శారదాంబకు నేను
 సన్నతింతూ ॥ జయమంగళా । నిత్యశుభమంగళా ॥ మంగళశౌరూ
 కథా మహిమీద వెలసినా పాటగావించెదా భక్తితోనూ । మహిమీద
 ఒకరాజు సంతానములేక సౌభాగ్యపదవి తా నేలుచుండె ॥జ॥ పర
 మేశ్వరుడుతన యాత్మలోహరిపించి ఇహపరాదుల వారికి త్తమనుచు ।
 లింగంబు తానొక్క జంగమాతారమై గురుధర్మ ఘోరాండమనుచు
 వచ్చె ॥జ॥ మేడమీదనుంచి దిగినచ్చి యాసతీ బంగారుపళ్ళెముతో
 నాణెముగనూ । నడచిరాగాజూచి పరమేశ్వరుడు తాను నిమిషంబు
 నిలువకపోయెనపుడూ ॥జ॥ ఇదియేమిచోద్యమో యెఱుంగంగవలెననీ
 మఱుదినమునాటికీ ముందుగానూ । మరుగుచూటునయపుడు కాచికొని
 యుండగా గంటలుమోగించుచూ వచ్చెశివుడూ ॥జ॥ వచ్చినజంగాన్ని
 పోకికపట్టుకొని యిదియేమికారణము అనియడిగెనూ । పుత్రపాత్రులు
 లేరు మీచేతిభిక్షంబు హరహరఅంటరాదనిబల్కెనూ ॥జ॥ మాకేగతి
 యనుచు సతిపతులిద్దరు సాష్టాంగ మొసగిరి శివునకపుడూ । పరమేశ్వ
 రునిగూర్చి తపస్సుచేయుమని ఆనతిచ్చిపోయె ఆజంగము ॥జ॥ సతీపతు
 ల్దిరు రాజ్యములువిడిచి పరమేశ్వరునిగూర్చి తపస్సుచేయ । వారి
 భక్తికిమెచ్చి పరమేశ్వరుండపుడు ప్రత్యక్షమయ్యెను రాజకపుడూ॥జ॥
 ఇచ్చితిని ఒకసాము మెచ్చితినిపొమ్మనుచు స్త్రీజన్మమా పురుషజన్మ
 మనగా । ధర్మపతియైనట్టి పుణ్యవతినిత్తునా పదహారుసంవత్సరములనుతు
 సిట్లునా ॥జ॥ సతిపతులిద్దరు సమకూర్చుకొనివారు పరమేశ్వరునితోడ
 భాషించియు । ధర్మవతినిజూచి తాళలేముమేము పుణ్యమేమోగాని
 పుత్రునినూ ॥జ॥ ఊరికిముందరా కాళికాగుడివెనుక చూతనృక్షము
 నందు ఫలమున్నదీ । ఆఫలముతెచ్చుకొని భుజియింపుమనిపలికి అంత
 ధానిమయ్యె నాదేవుడూ ॥జ॥ ఆరాజు హర్షమున ఆవృక్షమెక్కియు
 ఆఫలము అన్నియు కోసితెచ్చి । పణతిముందరపెట్టి విప్పిచూడగానే
 వక్రి లేఫలమయి నొప్పుచుండె ॥జ॥ ఈశ్వరుండిచ్చిన ఫలముప్రాప్తి

యింతే అధికఫల మొచ్చునా యతివమనకూ! అనుచు భుజియించగా
 అతిన గర్భమునిలచి నవమాసములునిండె నాతికపుడూ ||జ|| సూర్య
 తేజంబులతో వొప్పేటి సుతునికి పుణ్యోత్సవముజేసె బుణ్యశాలి |
 సంతోషమునరాజు వాఘకరణంబ్రవాసె నారాయణాయని నామమిడిరీ
 ||జ|| రాజకుమారునకు రమణులందఱు గూడి పుగ్గులమరాబెట్టి రొప్పు
 మీరా! దృష్టితాకకుండ చుక్కబొట్టూ పెట్టి శిరసంటి తొట్టిలోనుంచి
 రపుడూ ||జ|| బాలప్రాయమునాడు బాలతోడుగులుతోడిగి ఆటప్ర
 యంబునా ఆటజూచి | నాటపెంచిననాని నూటపెంచినట్లు కాశీయా
 త్రకు శాల ధనముకట్టి ||జ|| కాశికిబోదామంచు ఘనముతో యిద్దరూ
 కాశిపట్నానికేవచ్చిరి | ఆవనానికిపోకతిచాల బడలికగొని పరమేశ్వ
 రాజుచే నిలచిరపుడూ ||జ|| శ్రావణమాసాన మంగళగారునూ పూ
 జింతురూ | అంగనలు తామరపూలు కొయ్యారాగా రాచకూతురు
 వచ్చె రమణివెంట ||జ|| పుణ్యంగనలెల్ల పువ్వులుకోసుకి రాగా సందడి
 పడిరాజునడమూనిలచె | సత్యవతీకన్న మార్గల్యవతియని చెరగుముడి
 వేసికొని శీఘ్రముగనూ ||జ|| ఆరాత్రినగరులో ఆవధూవరులునిలచి
 తోటలో నుడుగనూ | అక్కడికి చనుదెంచి తన్నంత నిమిషమున
 తోడుకొనిపోయి మధుపర్కమిడిరీ ||జ|| తాజధువు శాస్త్రాలు అన్ని
 యునుగావించి రాజహోమమువేల్చె రమణిలోనూ | అగ్నిసాక్షిగ
 పెండ్లి ఆడినాసతిగూడి సప్తబుధులకు మొక్కిరి సంభ్రమముగా ||జ||
 వధువరులుయిద్దఱికి వొవ్వుబువ్వంబులు చేయించిరచ్చోట శీఘ్రము
 గనూ | రావులందరుతాము రమ్యముగ భుజియించి కరములూ కడు
 కొని గద్దెనుండె ||జ|| చిత్తరువువాసినా చవికెలోపలనుంచి పట్టి
 మంచమువాల్చి పరుపుపఱచి | కస్తూరిపునుగు జన్వాజి మొదలుగదెచ్చి
 వొప్పణోకలిసిరి వధువధులకూ ||జ|| గిన్నెలో పాలు చచ్చెర తేనెయు
 ఘృతములు ఆరగించగ బెట్టిరి | కథూరభాగాలు పచ్చనిచెంబుతో
 పన్నెరు తెప్పించి వుంచిరపుడూ ||జ|| సంవతుర్దిగలు యింపుతోభుజి
 యించి సంతోషముగను తాంబూల మొసగి | సతితోడమీద పాద
 మూని యాగిన్నె భక్తితో వుంచెనూ గుర్తుగానూ ||జ|| తూగూ

బుర్రూలపై దంపతులిద్దరూ శయనించి నిద్రలు సేయగానే | కాల
 మృత్యువువచ్చి కాలసర్పంబయి బాలకునిగరువంగొచ్చెనపుడూ ||జ||
 మంగళగౌరీ మగువన్నప్పామందు నీసతికినీడంగసమయమిది | మాం
 గల్యనతి నిద్ర శీఘ్రముగ మేల్కొని కనులు మగువదెరచి చెలియా
 చూచు ||జ|| సుమాంగల్యవతినిద్ర శీఘ్రముగమేలుకొని కన్నులూ
 తెరచి కలియచూచి | కృష్ణసర్పముమాని కిలకిలనన్నుచు స్వర్ణశల
 శము తెచ్చియుంచు ||జ|| భూభక్తిమెచ్చి నాగేంద్రుడొప్పుడు కలశం
 బులోబ్రవేశించెనపుడూ | చుట్లుచుట్లును అతను పవలించియుండ పృ
 థక్షణంతాజేసి ముక్తిస్కరింపించె ||జ|| ముత్యాలుగూర్చిన రవికె తాను
 విడచి వ్రాసినాకట్టుకొని యెదుటనిలచె | పత్రిపాణమెత్తుకొని పంక
 జాక్షితాను తిరిగి శయనించి కడునిద్రపోయా ||జ|| అరుణాదయావేళ
 ఆరాజు మేలుకొని నేటిగండము మనకు గడచెనపుడూ | యెన్నదికి
 చెప్పుకా యుద్ధరూతిరి కాశీచేరీ శీఘ్రముగనూ ||జ|| తెల్లవారం
 గానె యెల్లప్రజలూలేచి పక్షురుచిల్కి ముగ్గులుపెట్టి | రత్నాలు
 గడ్డలు రమణులువుంచి నధువరులువచ్చి నిల్పిరపుడు ||జ|| పెట్టికూ
 తుర్ని వేసి శృంగారములుజేసి రత్నాలగడ్డెప్పుడు వుంచగానె | తప్పుక
 వధువనిని ముఖము తాననూచి తనవతికాడనీ తలచెనపుడూ ||జ||
 లేచి మేడమీదకూర్చుండిచి తించి జాణలై నట్టసఖయలెల్ల | నేర్పుతో
 నీవతి అవుననీయందరూ లలపోసి తెలిపితా సఖయలెల్ల ||జ|| సత్యసతి
 యాడకన్నె తనతండ్రినీవలచి నామాటవినియు సన్నాదరించు | సీవు
 సత్రిమునేడు నిజముతో నిలిసితె భక్తితో యగమూలముత్తు నేను||జ||
 కాశీచేరియవారు గంగాన్నానముచేసి కాలబై రవుల దర్శనముజేసిరి |
 అన్నపూర్ణనుచాల అతిభక్తివేడుకొని విశ్వేశ్వరుని గుడి దర్శించిరి ||జ||
 మణిశర్ల కాదేవి తిరువేణిదర్శించి బిందుమాధవ దర్శనముచిసిరి | భాగీ
 రథినిచాల భక్తితో వేడుకొని తిరిగివచ్చెనువారు కాశికవుడూ || జ ||
 కాశీచేరివారు గంగాన్నానముచేత కాశిపూర్ణానికే వచ్చిరపుడు మహా
 రాజమాతాన మామ లల్లుళ్ళు తమరు గంగాదించి నిరచిరపుడు||జ||
 వచ్చినవారిని భుజియింపుడంటేను వొల్లమని వారితో పనికిరపుడు |

స్వయంపాకమందుకొని యందరూభుజియించి నిలచిరి నిమ్మలమేడ
 లోను ||జ|| కర్పూరభాగాలు కాంతతానిచ్చె అక్కడికివేంచేసి అందు
 నుండి | కాశీవాసులకేల కర్పూరభాగాలు వల్లమని వారితో పలికి
 రపుడు ||జ|| అరదేశిసరదేశి రాజులు పిప్పులు భుజియించి తాంబూల
 మందుకొనిరాగ | మీరేలవల్లరని పరిచారకులుపోయి తోడుకుపోయి
 రాజసముఖమునకు ||జ|| రాజసముఖమున రమణితాగూర్చుండి నాధు
 డునచ్చేటిరాక్షసాచి తానుమనంబున చాలసంతోషించి తాంబూల
 మిచ్చి కాశీచరముబట్టి ||జ|| తాంబూలమూ యిచ్చి కరముతానూబట్టి
 ఆనందభాష్యముల కురిపించెనూ | ధన్యురాలైన తి దరి జేరితిని నేను
 రాజుకు ముద్దుకూతురనైతిని ||జ|| ఇదియేమివోద్యమో వెరగుపడి
 చూచుచు అశ్చర్యపడి రాజు అడుగగానే | నికు గుర్తులుగలవు నీల
 నర్దుడవనివు సత్యముగదెల్పుమో వృత్తాంతమూ ||జ|| కాశీకిఱోగా
 ముచుచు కాంక్షతోనిద్దరము నిలచితోటాలోనె వుండగాను. అక్కడికి
 వేంచేసి సన్నిహితమిషమున మధుపర్కమిచ్చి కల్యాణమందె ||జయ||
 పణతినాతోడమీద పాదంబు యాగిమై హత్తుగానిలిపెను సువర్ణకల
 శంబుడెచ్చి | దేదీప్యమానమై వెల్లుచుండెను బుజ్జగింపుచుతాకి మెడ
 కంఠమాలవేసి ||జ|| ఆకాశమంతాను పందిళ్లుగావేసి భూమియంతయు
 ఆరుగువేసి | తోరణములుగట్టి నగరు శృంగారించి కల్యాణవేదికగా
 జేరిరి ||జ|| గోదానముడిసి భూదానముజేసి సువర్ణదానముచేసి సొంపు
 తోను | అశ్వదానముచేసి గజదానముచేసి కన్యదానముచేసి ఘనము
 గాను ||జ|| ఆరాత్రినగరిలో కన్యవధువరులు తల్లిదండ్రాదులను తలచు
 కొనుచు | అనిబుజ్జగింపుచు మామతోఅల్లుడు శిష్యముగ సీమకువెళ్ళ
 జలెను ||జ|| ముద్దుకూతురుకిచ్చె ముత్యాలపల్లకి పచ్చలపల్లకి భాగీరథి
 కిని | కోటివేలుచేయు ఉత్తమాశ్వమునిచ్చి అల్లునీకూతురుని అంపిం
 చెను ||జ|| తెలిసినఫలమెల్ల గ్రక్కునవెడలెను భక్తితోగూడ బాలు
 చును | గంగను మందరనుంచుకొని తమ సీమచేరి తనక్షేమములు
 చెప్పంపెనూ జ|| తనతోటిజనమెల్ల తక్షణంజెడలగా భక్తిగా బాలు
 డొచ్చెనుచూ | పుత్రుడని చెప్పగా నత్సహమును || బొంది ఆలింగ

నముజేసి అతివతోనూ ||జ|| ఏమి నోమునోచి తేనెతముజేసితి పుత్ర
భిక్షంబెట్టె పుణ్యశాలి | సత్యముదప్పకా మాంగల్యములుకదా ము
గళగారునూ పూజించిరి ||జ|| భాగీరథీచాల భక్తితోపూజిస్తామీనంటి
అత్తనూమలుగలుగునా| యెక్కువరాజ్యము మిక్కిలిసంపదా తిరగని
అయిదు సాధకసౌఖ్యములూ ||జ|| ఎప్పుడుపూడిస్తే మాంగల్యములు
గలవు మంగళగారునూబూజిస్తాని| ఈకథను పాడినవారికి వినవారికి
నయినవిభవంబులూ | ఇష్టసంపదలిచ్చు యీరాజవదలిచ్చు సద్గుణు
లిచ్చుసర్వేశ్వరాణి| జయమంగళా నిత్యశుభమంగళా ||

శ్రావణమంగళవారముపాట సంపూర్ణము.

శ్రావణశుక్రవారముపాట.

కైలాసగిరినూ కల్పవృక్షముక్రింద ప్రమథాది గణములూ
కొలువగాను | పార్వతీపరమేశ్వర్లు బాగుగా కూర్చుండి పరమేశ్వరుని
యడిగె పార్వతపుడు || జయమంగళా నిత్యశుభమంగళా || ఏనతము
సంపదలు యెలమితోడుత నిచ్చు యేవ్రతమా పుత్రపౌత్రాభీవృద్ధి
నొసంగు | అనుచనూపార్వతి యాహరునడిగెను|| కుండినీఅనియేటి
పట్నంబుతోపలా చారుమతిఅనియేటి చేడగలదు | అత్తమామలసేవ
అతిభక్తితోజేసి పతిభక్తిగలిగుండుభాగ్యశాలి ||జ|| వనితస్వప్నమందు
వరలక్ష్మీతాజోయి చారుమతితాలెమ్మని చేతజరచెను | చరిచినప్పుడు
లేచి తల్లి మీరెవ్వరని సమస్కరించిపలికె ననినాక్షిరో||జ|| వరలక్ష్మీనే
నేను వరమూలు యిచ్చేను మేడ్కొనవె చారుమతి గొబ్బనాను |
కొలిచెనప్పుడు మెచ్చి కోటిసరాజ్యముల్ వరమప్పుడిచ్చేటి వరలక్ష్మీని
||జ|| ఏవిభునిపూడ చేయవలెననుచూను చారుమతియడిగెను శ్రావ్య
ముగదూ| ఏమాసంబున యేపక్షంబు యేవారమునాడు యేప్రాదున
||జ|| శ్రావణమాసాన శుక్లపక్షమునందు శుక్రవారమునాడు ముని
మాపునా | పంచకల్వలు డెచ్చి బాగుకా తనిసిల్చి సువర్ణశమున

శోభితముగ ||జ|| చారుమతిలేచి యా శయ్యపై కూర్చుండి బంధువుల
 పిలిపించి బాగుగాను | స్వప్నమున శ్రీమహాక్షేత్ర చకచకవచ్చి కొల్ల
 మనివల్కెను కాంతలారా ||జ|| ఏవిధంబున పూజ సేయవలె న్నదో
 బంధువులు అడిగిరి ప్రేమతోను | యేమాసంబున యేక్షేత్రమున యే
 వారమునాడు యేప్రార్థనా ||జ|| శ్రావణమాసాన శుక్లపక్షమునందు
 శుక్రవారమునాడు ముసిమాపునా | పంచకల్వలుదెచ్చి బాగుగా తను
 నిల్చి భక్తితో పూజించుమనిబెప్పనూ ||జ|| అప్పుడు శ్రావణమాసము
 ముందుగావచ్చెనని భక్తితోపట్నము నలాకరించె | ఎన్నెతోరణాలు
 సన్నపూజాజలూ చెన్నుగా సగరు శృంగారితరు ||జ|| వరలక్ష్మి
 నోమనుచు ననితలు అందరూ పసుపుతోడి పట్టు పట్టనాలుకట్టి పూ
 గ్గంపుకుడుములు పాయసాన్నములు అవశ్యముగ నై వేద్యములువెడు
 దుహా || జ || కండ్రిమండిగలు నుండిగలుదండిగ నెంచి యొండిన కుడు
 ములు ఘననడలునూ | దండిగౌవల్యాల ఖరూరఫలములూ విధిగా
 నై వేద్యములు జ నిండుబిందెలలోను నిర్మలపుదకము పుండరీకాక్షు
 లకు వారుసోసి తొమ్ముదిపోగుల తోరమొప్పుగపోసి తల్లికీ కడుసం
 భ్రమమున జ వేదవిదుడైనట్టి విప్రుని పిలిపించిగంధ మక్షులలిచ్చి
 కాళ్ళుగడిగి | తొమ్మిది పిండినంటలతోర మొప్పుగబెట్టి బ్రాహ్మణునకు
 పాయసంబెట్టె || జయమంగళా నిత్యశుభమంగళా ||

శ్రావణశుక్రవారపు వరలక్ష్మీప్రతపాట సంపూర్ణము

